СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 190. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця 16 серпня 1935. — VOL. XLIII. No. 190. Jersey City, N. J., Friday, August 16, 1935. THREE CENTS

ЗАКОН ПРО СУСПІЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПИСАНИЙ

ВАШИНГТОН. — У приязі вищих урядників та законодавців, що побивалися за суспільне обезпечення, президент підписав закон Вагнера й Луиса, що заводить уперше забезпечення проти безробіття та пенсії на старість.

Велике значіння закону видно з того, що за обчисленнями уряду по ухваленню відповідних законів по стейтах система суспільного обезпечення обійме коло 30 міліонів осіб. Тому президент Рузевелт назвав цей закон, з нагоди підписування його, угольним каменем його економічної програми.

БОРОТЬБА МІЖ СЕНАТОМ І ПАЛАТОЮ ПОСЛІВ ЗА „ЛАБІСТІВ".

ВАШИНГТОН. — Комітет палати послів для розсліду „лабістів" та подібний комітет сенату хочуть кождий дістати на своє слідство Говарда Гопсона, що був, як кажуть, головним керовником „лабістів" для силових підприємств.

Урядовець сенату, що доручує вiзвання сенату на переслухання, доручив таке завізвання Гопсонови; завізвання приказує йому явитися зараз на наступний день перед сенатським комітетом або подати причини, чому він не мав би бути засуджений за непослух сенатови. Тимчасом комітет палати послів, котрий переслухував уже Гопсона, заявляє, що переслухання ще не покінчене та що Гопсон „належить до нього".

МІСТО ВІДМОВЛЯЄ ДОПОМОГИ СТРАЙКУЮЧИМ ЗАПОМОГОВИМ РОБІТНИКАМ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія приказав відмовляти допомоги всім тим робітникам, що дістали були запомогову роботу від уряду та вийшли на страйк, щоб добитися вищої заплати.

Що це буде напрямною політикою міського уряду в цій справі, видно з рішення посадника міста в справі одного страйкуючого муляря.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНИЙ.

ОТАВА. — Генеральний губернатор Канади розвязав канадійський парлямент.

Вибори відбудуться 14-го жовтня.

ОРҐАНІЗУЮТЬ ПРИХИЛЬНИКІВ ЕТІОПІЇ.

НЮ ЙОРК. — У так званій пропамятній бібліотеці Вудрова Вилсона відбулися перші збори „тимчасового комітету для етіопської кризи", що поклала собі за ціль зорґанізувати загально-краєве товариство для опозиції італійському походови проти Етіопії.

На цих зборах говорили представники католиків, жидів і союзу протестантських церков. Клали вони всі натиск на моральні питання, звязані з експанзією Італії в Африці.

СЕКРЕТАРКА ПРАЦІ СКЛИКАЄ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ДОКОВОГО СТРАЙКУ.

ВАШИНГТОН. — Секретарка праці, панна Перкинс, покликала сюди представників страйкуючих робітників докового підприємства в Кемдені, Ню Джерзі, щоб обговорити з ними полагодження страйку.

СЛІДСТВО В СПРАВІ МУНІЯ.

БОЛТИМОР (Меріленд). — На слідстві в справі Мунія, робітничого лідера, засудженого несправедливо за бомбовий замах на воєнну демонстрацію в Сан Франсіску, яке зарядив стейтовий суд на домагання каліфорнійського уряду, прийшло до горячих перепалок між прокуратором і адвокатами Мунія, коли прокуратор пробував доказувати неправдомовність свідка Джана Мекдоналда, що заявив тепер, що його зізнання підчас процесу проти Мунія були неправдиві та були зложені за намовою стейтового прокуратора Фикерта.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА З ЗАЗДРОСТИ.

НЮ ЙОРК. — Пані Ета Райсмен, 35-літня жінка власника цілого ланцюха „крамниць краси", призналася поліції й прокураторії, що вона вбила вистрілом з револьвера панну Вірджінію Сі, 23-літню секретарку свого чоловіка.

Як розказувала пані Райсмен, вона погодилася недавно зі своїм чоловіком на сепарацію на таких умовах, що він обіцяв дати жінці по 30 долярів на тиждень та 9-літню дочку на виховання. Увечір того дня, що наступив по цій угоді, чоловік приїхав пізно домів трохи підхмелений. Він не заходив до хати, але сидів далі в авті перед ґараджом. Як до нього підійшла секретарка, він казав їй голосно піти до його жінки й „сказати їй усе". Жінка каже, що вона нераз сварилася з секретаркою за право розпоряджатися в хаті як ґаздиня, але вона ніколи не підозрівала її за любовні зносини з чоловіком. У приступі заздрости жінка побігла до кімнати чоловіка, взяла його револьвер та вибігла проти секретарки, як ця ввійшла в хату та збиралася сказати жінці „все". Жінка перша спитала, чи це правда, що вона любиться з її мужем. Як секретарка потакнула, жінка підняла обома руками револьвер та вистрілила до панни Сі. Ця вибігла на двір і впала на землю нежива.

Лікарі, що робили автопсію тіла, ствердили, що куля пробила серце й легені.

ПОМАГАВ ГРАБИТИ СЕСТРУ.

НЮ ЙОРК. — Ізраель Вейнер, 17-літній студент вищої школи, признався перед поліцією, що він дав бандитам інформації, які їм помогли ограбити його 23-літню сестру з 2,000 долярів, що їх вона везла на виплату для робітників підприємства, в котрім вона працювала. Дівчину ограблено в підземній залізниці. Хлопця зрадили спільники грабіжу, як їх поліція арештувала.

НОВИЙ МІСТ НА СТРИЮ.

В Стрию викінчено і віддано до публичного вжитку новий залізний міст на ріці Стрий коштом пів міліона зл. Міст довгий 216 метрів. Дотеперішній обїздовий міст буде розібраний. Крім звичайного колового і пішого руху мостом переходить залізниця зі Стрия через Болехів і Долину до Станиславова.

НАСАДЖУЮТЬ „КУЛЬТУРУ" НА ВОЛИНІ.

В Луцьку в салі воєвідства відбулися загальні збори товариства „кшевєня культури" на Волині. Це товариство удержує в Луцьку польський театр ім. Словацького, що обслуговує три воєвідства і дістає 40 тисяч зл. субвенції в одним сезоні. Збори затвердили буджет і вибрали комісію для складення репертуару. Взагалі Волинь переживає тепер більший ніж досі наплив Поляків з корінної Польщі, що приходять з гаслом „кшевєня культури на кресах".

ХЛІБОРОБСЬКА ПРЕСА У ШВАЙЦАРІЇ.

Орґан швайцарського селянського союзу „Швайцеріше Бавернцайтунґ" виходить у накладі 160,000 примірників у трох мовах: німецькій, французькій та італійській. Коли взяти на увагу, яке число хліборобів заселює Швайцарію, можна собі уявити, як у цій країні цінять рільничу пресу.

МІЛІОН ДІТЕЙ БЕЗ НАУКИ.

Головний гітлерівський орган „Фелькішер Беобахтер" в нотатці п. н. „Міліон дітей без шкільної науки" подає, що наслідком обмеження вчительських сил і недостачі шкільних будинків у Польщі в осени ц. р. буде коло міліона дітей без шкільної науки. Цей стан виступає особливо грізно на сході держави.

ТРАГЕДІЯ БЕЗРОБІТНОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

У віленському шпиталі помер 25-літній Олександер Воронин, що зажив більшу скількість люміналю. Від двох років він із жінкою не міг знайти відповідної праці, хоч обоє мають вищі студії. Перед самогубством не їли нічого цілий тиждень. Такі трагедії переживає що дня багато інтеліґентів по містах.

БОГАТИЙ СКУПАР.

Як повідомляють з Вільна, на поліційну станицю в Козлівщині привезли 65-літнього жебрака Станислава Кушика, що зімлів з голоду і виснаження. Підчас ревізії знайшли при ньому гроші і векслі на суму 12,000 зл. Кушик позичав гроші на високий процент, відмовляючи собі всяких вигод, а врешті почав голодувати.

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ У СОВЄТАХ.

В Києві скінчила самогубством наукова працівниця інституту ботаніки УАН, Зоя Константинівна Гіжицька. Самі большевики змушені признати (Вісті з 4. липня), що „Гіжицька була доведена до самогубства бюрократично-бездушним ставленням з боку ряду працівників, з боку Коломийцева, а головно з боку Коломийцева і Гурмазе".

ПЕТРО ПРОКОПОВИЧ — КОРИФЕЙ СЛАВЯНСЬКОГО ПАСІЧНИЦТВА.

В липні ц. р. минуло 160 років від дня народження українського пасічника Петра Івановича Прокоповича, знаного широкому світови. Народився він 12 липня 1775 р. на Чернігівщині, в селі Митченках коло Батурина, бувшої столиці України. Походив зі священичої родини. Скінчив київську Академію Петра Могили і був військовим старшиною. Залишивши військову службу, від року 1798 почав пасічникувати. Мав у ріжних місцях свого району до 10,000 пнів пасіки. В 1814 р. Прокопович винайшов перший рамковий вулик, вживав відгородки на матку (нині Ганемана), а в 1828 р. в селі Пальчиках біля Батурина, в свойому маєтку, оснував першу в Европі пасічничу школу, що проіснувала до 50 літ і випустила коло 600 учнів. В школі Прокоповича вчились учні з ріжних країв Европи. Учні Прокоповича рознесли новітню пасічничу науку не тільки по Україні й Росії, а й по Польщі, Чехії, Німеччині, Франції, Італії і т. д. З доби Прокоповича рахується відродження не тільки славянського, але й світового пасічництва. В цьому році українські пасічники урочисто святкують 160-літній ювилей свого великого пасічничого патрона П. Прокоповича, який у сімі славянських народів поруч з Янкою, Дзержоном, Грушкою й ін. вніс до раціоналізації пасічництва свою посильну цеглину.

ЖЕРТВИ ГРОМУ.

В Любомлі, рибницького повіту, вдарив грім у селянина на місці. Син, що працював у полі коло бульби, і вбив його на мівці. ин, що працював оподалік, прибіг до батька на ратунок. Коли доторкнувся батька, його так сильно поразило, що втратив бесіду. — В часі хмаролому, який навістив горлицький повіт, два селяни з Оструші, Іван Сикта і Йосиф Брила, сховалися під дерево, в яке незабаром ударив грім. Сикта згинув, а Брилу відратовано.

НИНІШНЯ МОЛОДЬ.

У Вільні сталася подія, що кидає похмуру тінь на відносини серед нинішної університетської молоді. В лісі на Закрасі знайшли під вечір раненого студента, 25-літнього Юрія Петрова, якого відставлено до шпиталю. Показалося, що Петрова ранив у груди вистрілом з револьвера його товариш Вонтурський. Він зізнав, що оба з Вонтурським мали скінчити самогубством. Вонтурський мав наперед застрілити Петрова, опісля себе. Сповнив першу частину умови, а на другу не стало йому відваги. Покинувши револьвер, він утік. Таємною справою занялася слідча влада.

СЕЛЯНИН ГОЛОВОЮ ШВАЙЦАРСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

Як відомо, президентом швайцарської републики є селянин Рудольф Мінґер. Вибір селянина головою найстаршої демократичної держави викликав велику радість серед швайцарського населення. В історії Швайцарії це перший випадок, що президентом держави став селянин.

„ДЛЯ ДОБРА ШКОЛИ".

В часі вакацій і з початком кожного шкільного року польська влада переносить „для добра школи" кілька десятків нашого старшого вчительства на захід у корінну Польщу. Такі перенесення приходять несподівано, а урядові приказі наглять до „натихмястовеґо" переходу на нове службове місце. Учителі, що мають по 25 до 30 літ служби, руйнуються на старші літа матеріяльно і морально, позичають гроші на дорогу та їдуть у далеку невідому й важку путь... Перенесення коштує сотки злотих, а вчительство від своєї влади на ці видатки не дістає ані сотика, хоч закон каже навпаки. На зворот коштів перенесення чекає перенесене вчительство літами й діждатися не може і ледви чи й діждеться коли. На всякі інтервенції в кураторіях і в міністерстві освіти відповідають: „брак кредитуф" і той брак кредитів є хронічний і для нашого вчительства треватиме аж до кінця їхньої служби. Так є тепер, а не ліпше буде й з тими, що лишилися та дожидають своєї черги.

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СОКІЛЬСТВА У СВЯТІ ЧЕСЬКОГО СОКОЛА.

В місті Чеська Требовля відбулося торжественне свято 50-ліття чеського Сокола. У святі взяли участь теж українські соколи. Виступ українських соколів знайшов дуже сердечний відгомін у пресі. Підчас виступу публика обкидала Українців-соколів квітами та повитала їх грімким „наздар" (гаразд).

ОГРАБИЛИ ВЧИТЕЛЬКУ.

На дім учительки п. Ф. у Слободі Долинянській напали замасковані бандити, звязали служницю і почали грозити їй револьверами. На вид цієї сцени вчителька зімліла і впала на землю. Один з бандитів підніс її, заніс до кімнати, положив на ліжко, скропив зимною водою і привів до свідомости. Коли вона отворила очі, бандит чемно, але рішучо зажадав видачі платні й ощадности. Пані Ф. видала готівку 320 зл. і щадничу книжечку. Одначе бандити вдоволилися готівкою, щадничу книжечку звернули і, подякувавши за те, що без опору пішла їм на руку, втекли.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЗАЗІХАННЯ НА СВІТЛУ ПОСТАТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Як доносять „Вісті" з 29 червня, большевики розпочали будову памятника на могилі найбільшої української письменниці, Лесі Українки, на Байковому цвинтарі в Києві.

Большвицька мода ставлення памятників найбільшим представникам української національної ідеї, Шевченкови, тепер Лесі Українці, має на меті ніщо інше, як струнути їх з пантеону українського націоналізму, а поставити їхні величні постаті на службу власним „ідеям" для лекшого поневолення української нації. Українські міліони знають ціну цим провокативним большевицьким зазіханням і в своїх серцях заховують Шевченка і Лесю Українку такими, як вони нини справді були: героями Української Національної Революції.

ЖНИВА НА УКРАЇНІ НЕ ДОПИСУЮТЬ

МОСКВА. — „Правда" пише, що в більшости колгоспних районів України можна бачити такий стан жнив: Збіже вже зжате. Воно лежить у полі в маленьких копицях, неповязане. Коли підійти до копиці та взяти колосся, то можна почути звук, подібний до падання крапель дощу: це осипається зерно! Праця тракторів орґанізована так, що компромітує в очах селян машинову роботу. Так, наприклад, у спілці „День колгоспника" селяни зовсім простими способами ще в час зібрали збіже на просторі 500 гектарів, а з 180 гектарів, призначених для обрібки машинами, скошено лише 30 гектарів. Одна з причин такого стану — надзвичайна нездарність машиністів, що не розуміються на механізмі. „А до того всього долучаються ще й вияви політичної боротьби та саботажників" — каже „Правда".

ҐУБЕРНАТОР ЗАКАРПАТТЯ ПРОТИ ЧЕСЬКИХ ШКІЛ.

УЖГОРОД. — Представники української й москвофільської преси, д-р М. Бращайко, редактор Ількович та інші явилися в ґубернатора Підкарпатської Руси, К. Грабара, щоб довідатися про його становище в справі орґанізування нових чеських горожанських шкіл на чисто українських територіях. Ґубернатор заявив, що не погоджується з ніякою чехізаційною політикою у школах на Підкарпатській Русі й поробить усякі заходи для спинення тих затій. Щодо чеських горожанських шкіл, то могла би бути мова хіба про чеські паралельки при наших горожанських школах там, де є відповідне число дітей чеської народности. На його інтервенцію введено вже нашу мову навчання у 53 селах. В травні й червні повстали чеські горожнські (виділові) школи в Середньому, Чинадієві, Іршаві, Тересві й Батьові.

90 ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ ВИВЕЗЛИ НА ЗАСЛАННЯ ПО ВБИВСТВІ КІРОВА.

РИМ. — Ґазета „Пополо д'Італія" поміщує статтю Мусолінія про акцію комуністів і соціялістів. Щоби відбити закиди італійських соціялістів за границею проти себе, Мусоліні каже, що большевицький уряд вислав на заслання 90,000 людей після вбивства Кірова. Мусоліні кінчить свою статтю такими словами: „Є інший цар, який замісць називатись Микола Романов, назвав себе Сталін".

ВИМИРАННЯ НАСЕЛЕННЯ В СОВЄТАХ ЧЕРЕЗ ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ.

МОСКВА. — Офіційні вістки кажуть, що число большевицьких катастроф на залізницях щоденно зростає. Денно буває 30 нещасть на залізницях. На полудневосхідній залізниці було в травні 986 катастроф, у червні 1,080. На шляху Москва-Донецький Басейн було в травні 261 катастроф, у червні 399, у липні 367. На одній лише стації Ґрязі було в червні 33 катастрофи, а на стаціях Ліски й Вороніж бувають катастрофи майже що дня.

ЛІҐА НАЦІЙ БЕЗВАРТІСНА.

ЛОНДОН. — На зібранні Краєвого Торговельного Клюбу критикував Лойд Джордж, премієр Анґлії в часі війни, заграничну політику анґлійського уряду. Зокрема закинув він урядови пониження поваги Ліґи Націй, створеної величезним накладом праці й гроша. „У Парижі йдуть переговори для відвернення війни. Поминають Ліґу Націй, а вона була на це створена, щоб недопустити до війни в будуччині", говорив Лойд Джордж. „Мусоліні сказав, що він не явиться на переговорах, коли покличуться на Ліґу Націй, і представники Франції й Анґлії це приняли. З хвилею, як вони це приняли, вони знищили Ліґу Націй. Навіть не допускають до нарад члена Ліґи Націй, державу, про долю котрої вони мають рішати. Тепер радять, як віддати Італії цю державу без війни".

Етіопія жалується.

Секретаріят Ліґи Націй розіслав до членів Ради Ліґи Націй зворушливий зазив, присланий до Ліґи етіопським посльом у Парижі. Сказано там: „Чи Ліґа Націй буде дальше придивлятися отій нерівній борні між двома членами Ліґи? Один з них є напасником; це могутній і впливовий та визиваючий член. Другий смирний, мирний і не має навіть спромоги боронити свої загроженої території та незалежности. Чи Ліґа Націй дозволить на дальшу підготову до змасакрування народу, який не є загрозою нікому?"

Можливість другої світової війни.

Вайкавнт Сновден, недавній міністер скарбу в кабінеті Мек Донелда, перший раз у житті мав розмову з ґазетярами для публікації. Кореспондентови „Асошіейтед Пресс" він сказав таке: „На ділі Мусоліні вже виповів війну. Він не спиниться на занятті Етіопії. Коли йому це вдасться, він посягне по Австрію. А тоді Німеччина не втерпить і прийде до загальної війни".

„КУЛЬТУРНА ВІЙНА" В НІМЕЧЧИНІ ЗАЧАЛАСЯ.

БЕРЛІН. — Бюро Райтера сповіщає: Більше ніж 40 гробів на католицькому цвинтарі в Швендорфі, в Горішнім Палятині, сплюндровано останньої ночі. Поломано 21 хрестів на гробах найбідніших, а деякі з них викинено поза огорожу цвинтаря. У місті Бресляв причіплено до вантажного авта образ священика на шибениці й обвожено його по місті в часі походу штурмових баталіонів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P O BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОВКОЛА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСУ

В попереднім числі нашого часопису помістили ми обширніший комунікат, надісланий з Румунії, в якім обговорюється справу скликання Всеукраїнського Національного Конґресу. В цій справі Міжорґанізаційний Конґресовий Комітет для української імiґрації в Румунії повзяв уже певні ухвали й вибрав навіть уже своїх делеґатів на Всеукраїнський Конґрес, який мав би відбутися в 1936 р. У звязку з тим пишеться там таке:

„Всеукраїнський Національний Конґрес — це консолідація українських національних сил. Всеукраїнський Національний Конґрес — це внутрішній мир між Українцями, а тимсамим їхнє моральне й фізичне скріплення".

От як гарно написане. Руками й ногами можнаб під те підписатись. І річ ясна, що не можнаб відмовитися послужити такій добрій справі. Так і поставилася до цеї справи вже давно й американська Україна. Бо як тільки піднесено цю ідею, американські Українці в принципі заявилися за обєднання наших національних сил, за вигоєння ран, завданих брат братови, за створення одного центру. Та разом з тим українська іміґрація виразно зазначила, що таке поєднання можливе тільки на плятформі соборницькій. З цього боку іміґрація підкреслила, що не може бути визнане всеукраїнським центром ніяке державницьке представництво, що торгувало українськими землями, що заявляло своє „незаінтересування" щодо певних частин української етноґрафічної території. Українська іміґрація в Америці теж зазначила, що Всеукраїнський Конґрес, якщоб він мав відбутися, мусить бути висловом боєвого наставлення українського народу, виявом його безкомпромісовости в змаганню до визволення українських земель і обєднання їх у соборну українську державу. Саме такої маніфестації нашої державницької думки вимагає теперішня хвиля, бо саме тепер заноситься на новий заколот в Европі, підчас якого цілком певно буде на міжнародньому ґрунті українська справа найбільш актуальною.

Тимчасом бачимо зі згаданого вище комунікату з Румунії, що тамошня іміґрація боїться такого поставлення справи. Вона хоче скликувати Всеукраїнський Конґрес і будувати новий Український Центр, а разом з тим не хоче дати тому центрови характеру державного центру. А робить це тому, щоб задержати центр, який гуртується біля т. зв. уряду У. Н. Р., або точніше біля Андрія Лівицького. Тимчасом хоче далі продовжувати політику такого центру, який є під диктатором польського міністерства заграничних справ і який виявляв своє „незаінтересування" Галичиною і т. п. При такім ставленню справи не можна говорити про ніякий Всеукраїнський Конґрес.

ЛІТВІНОВ У РОЛІ ОХОРОНЦЯ СВІТОВОГО МИРА

Війна, що з дня на день може вибухнути в Африці між Етіопією й Італією, застає Ліґу Націй у досить траґікомічному стані: бож з черги головою ради Ліґи Націй тепер є пан Літвінов, комісар закордонних справ СССР. Як особа на такім високім становищі, він у першій мірі покликаний до полагодження конфлікту між двома членами Ліґи Націй — Італією й Етіопією. Літвінов поїде по ріжних столицях Европи з оливною гілочкою в руці, як „ангел мира". Словом — „мир вам, браття", як співали наші предки в Галичині року Божого 1848, в часі австрійської „весни народів".

Історія, як вередлива жінка, глузує з людей, примушує їх часто робити зовсім протилежне до їх намірів і поглядів:

„Хоч чоловік і не онеє,
Та коли жінці, бачиш, теє,
То треба уґодити їй".
(І. Котляревський).

Так вийшло, що й Літвінов мусить годити примхам історії, і сам Сталін, „вожд світової революції", привітно усміхається до недавніх іще „акул імперіялізму" — Лявалів, Іденів та Бенешів.

А колись було не те... 1912 року Ленін писав до свого приятеля письменника Горкого, що Европа йде до соціяльної революції особливо тим, що назрівають воєнні конфлікти між великими державами: „Але, мабуть, панове-імперіялісти не дадуть нам цієї втіхи (удовольствія)" — мелянхолійно зазначав ватажок большевизму в своюму листі. Ленін дивився на світову війну як на „удовольствіє" для революціонерів, бо від війни большевики ждали переходу до соціяльної революції. Це переконання було символом віри у російських комуністів аж до „ери Сталіна". Сталін відкинув попередню Ленінову теорію „світової революції" і проголосив, що будуватиме соціялізм в одній країні — в СССР. А коли так, то й світова війна непотрібна, навпаки, вона шкідлива для большевицького режіму в СССР. Із войовничих вояків московські комуністи перетворилися на смирненьких ягнят.

Можна собі уявити розмову Літвінова з Мусолінієм у Римі, коли совєтський комісар приїде мирити Італію з Етіопією. Літвінов, очевидячки, буде апелювати не до серця, а до бозуму італійського диктатора, буде йому доводити, що з Африки війна легко може перенестися в Европу, а тоді... тоді ми, миролюбні комуністи, зробимо „світову революцію". Не хочемо, мовляв, тепер робити цієї неприємности панам капіталістам і всяким подібним фашистам, але коли вони будуть такі нечемні і почнуть між собою бійку, то мусимо, нічого не попишеш! Буде мабуть Літвінов наводити як приклад миролюбности комуністів, політику своєї держави СССР, яка тільки й робить, що складає „пакти про ненапад" з цілим капіталістичним світом.

Чи не згадає імперіяліст Мусоліні московському комісареви кілька фактів з недавньої московської політики: як совєтська Москва р. 1917—1920 посилала свої полки на підбій України, Білої Руси, Азейбарджану, Вірменії? Як ті самі „ягнята"-комуністи захопили 1921 р. Грузію на Кавказі, з якою передтим підписали „пакт про ненапад"? Чи може Літвінов думає, що в Італії не знають, якими кривавими засобами Москва прилучали до себе Туркестан? А хіба давно, року 1929-го, російські большевики вели формальну війну з Китайцями в Манджурії за Східньо-китайську залізницю? Безперечно, все це Мусоліні може пригадати панови Літвінову. Пригадає і скаже: „Давіть собі свої поневолені народи, це внутрішня справа, але не перешкаджайте мені робити з Етіопією те, що я хочу". При згадці про загрозу „світової революції" обидва — Літвінов і Мусоліні — напевно щиро засміються, як з дотепного жарту.

Нарешті мабуть договоряться між собою — большевик і фашист, — що в „інтересі цивілізації" треба виключити Етіопію з Ліґи Націй; тоді й московський Пилат може „умити руки", бо за нечлена Ліґи Націй нема чого турбуватись. Таким чином Москва і політичний капітал придбати може (приязнь фашистівської Італії) і збереже „революційну" невинність.

Oh, ironie, sainte ironie, viens que je t'adore! (Іроніє, свята іроніє, прийди, щоб я тобі поклонився), писав свого часу великий французький мисленник Прудон.

І. Сулима.

ВІСТУНИ ОБЛУДИ

Лондон, 5 серпня 1935.

Прочитавши дописи в 27 і 28 числі шікаґовського „Нашого Стягу" про мій реферат в Лондоні — я таки здивувався. Бо що так звані „гетьманці" не перебирають у засобах, коли йде про інтерес їх ґрупи — це було мені відомим давно. Але що вони будуть пускатись аж на таку очевидну брехню — то це й мене заскочило.

Перше за все, неправдою є, що мій доклад про Україну, який я виголосив 24 червня ц. р. на сходинах „Товариства для Близького і Середнього Сходу" в Лондоні, „виробив проф. Р. Смаль-Стоцький і що він мав польонофільский характер".

Проф. Смаль-Стоцького я ніколи в життю не бачив, особисто ніколи не мав чести його знати, з його заграничною політикою ніколи не погоджувався і непогоджуюся, і вже тимсамим не міг ніде виголошувати його докладів. Цей доклад я виголосив сам, так, як всі інші свої доклади і статі все сам виготовляю. Та, як бачу, лондонському дописувачеви „Нашого Стягу" ця самозрозуміла справа є — незрозумілою.

Лондоський дописувач „Нашого Стягу" (читай В. Коростовець) знав добре, що цього докладу не міг виготовити проф. Смаль-Стоцький, бо в ньому я остро виступив проти Польщі, а також виразно підкреслив помилковість заграничної політики ґрупи проф. Смаль-Стоцького, яка відзискання нашої державности опирає на союзі з Польщею. У відношенні до цеї ґрупи я сказав у свойому докладі таке:

„...Проф. Смаль-Стоцький, який мав нині держати виклад, належить до цеї ґрупи, як також проф. Шульґін. Ця ґрупа, щоб концентрувати всю силу проти совєтської Росії, ввійшла в тісний союз з Польщею, яка знову за ціну зречення наших прав до західньо-українських земель — обіцяла їм поміч у відзисканні української держави. Цю політику багато Українців уважають цілковито помилковою. Вони вказують на науку проф. Романа Дмовського, одного з найвизначніших польських політиків і фільософів, який є дефінітивно проти всякого відродження української держави, а є за тісну співпрацю Польщі з Росією; вони також вказують на практичну польську політику, яка іде за цією наукою, і заключають, що союз цеї ґрупи з Польщею деморалізує український широкий загал, що Польща ніколи нічим не помогла Україні і ніколи нічим не поможе, та саме навпаки, все буде прямувати до того, щоб Україну знищити, бо вона знає добре, що відзискання української держави скріпить тільки надії сімох міліонів Українців, які знаходяться нині в границях Польщі. **Дійсно, є багато доказів у польській внутрішній і заграничній політиці, які піддержують цю арґументацію".**

Крім цього в докладі я перейшов коротко всі ті „блага", які наш нарід зазнає від Польщі, а саме згадав про пацифікацію, про вибори в 1930 і арешти наших послів, про нищення наших інституцій, про Березу Картуську, про нищення кооператив, про зміну конституції і т. д. Між ін. подав про те короткий звіт також кореспондент англійського тижневика **"The Near East and India"** з 27 червня ц. р., що було також передруковано в „Свободі" і **"The Ukrainian Weekly"**. Колиж не зважаючи на те все, дописувач „Нашого Стягу" твердить, що цей доклад писав проф. Смаль-Стоцький і що він мав польонофільський характер — то він робить це з повним переконанням, що говорить свідому брехню. Впрост соромно робиться за людей, які в теорії голосять високу мораль, етику, релігійність, а навіть духовий чи кровний аристократизм, а в практиці послуговуються ось такими методами.

Неправдою також є і те, що цей відчит був звернений у головній мірі проти гетьманців. О. Коростовець і його ґрупа далеко не доросли до того, щоби робити їм аж таку честь. Вичислюючи всі українські ґрупи, я мусів згадати і про так званих „наших" гетьманців, та подати їх родовід. Коли цей родовід не дуже для них прихильний, то хай за це лають не мене, тільки ті сили, які їх на світ породили.

Неправдою далі є, що я „бештав гетьмана Павла, його родину, аж до бувшого гетьмана Івана", тільки правдою є те, що, висвітлюючи історичну традицію Скоропадських, говорив про те анґлійський публіцист і відомий економіст Ланселот Лотом, який в українських справах дуже добре визнається.

Неправдивим є також твердження, що „п. Коростовець забрав голос на прохання присутніх"; зате правдою є, що **його ніхто не просив говорити, а він сам зголосився.** І правдою також є, що у виводах п. Коростовця **його ніхто зі слухачів не піддержав.** Смішно також виглядає хвальба, скільки то п. Коростовець там не говорив, коли фактично він сказав лише кілька речень, в яких не опрокинув ні одного мого твердження, а мій закид, що „його політика на лондонському ґрунті має крикливо про-німецький характер" — **він навіть** потвердив словами: „Про те я не буду говорити".

Закінчуючи те спростування, я уважаю своїм обовязком ще раз перестерегти наше громадянство перед заграничною „політикою" ґен. Скоропадського, а його представника п. Короставця зокрема. В той час, коли московські еміґранти на лондоському ґрунті стараються всіма силами переконати Анґлійців, що Україна, як політичне поняття, є виключно німецькою інтриґою — п. Коростовець робить тесаме, тільки іншими методами; репрезентуючи нібито український рух — він старається йому надати демонстративно про-німецький характер.

Тверджу, що свідомо неправдивим є також твердження лондонського дописувача „Нашого Стягу", що „у відповідь на кінцеве слово головуючого з ґрупи слухачів, між якими були представники військових і морських кол Анґлії, почулися голоси: „Анґлія мусить іти з Ґітлером і приєднати до спільної акції Польщу й Україну, помиривши останніх між собою", і що „останні уваги з публики були зустрінуті загальними оплесками". Це в цілости **видумка, і тенденційна видумка,** згаданого дописувача. Анґлія не бажає собі і боїться розросту німецької сили і простягнення німецьких впливів на Україну, бо це потягнуло би для неї далекойдучі неприємні наслідки. Про це я писав обширніше в „Свободі" під наголовком „Політика Великої Британії". Колиж п. Коростовець уперто поширює на анґлійському ґрунті вістки, що українська справа є тісно звязана з Німцями — то тим він завдає тій справі важку шкоду і дає доказ, що не для української справи він працює, тільки для когось іншого...

Український загал мусить памятати, що п. Коростовець накидається все брудною і злою лайкою на кождого Анґлійця, який тільки чимнебудь старається причинитися для нашої справи. Так він накидався і далі накидається на полковника Малона, про що теж була згадка в „Свободі", а тепер накидається на наших приятелів, на Анґльо-Український Комітет, на Ланселота Лотона, автора відомої статті „Гнетені Українці", чоловіка великої поваги в Анґлії, автора багатих моноґрафій, друкованих лондонським університетом, а також автора реферату про Україну, виголошеного кілька місяців тому в одній з галь англійського парлямнету. Цей реферат буде вкороткі надрукований окремою брошурою і тоді українські читачі ще раз матимуть змогу переконатися про прихильність цього чоловіка до нашої справи. Тепер накидається п. Коростовець також і на п. Еш Лінколна, який кілька місяців тому влаштував власним коштом прийом в однім з найкращих готелів Лондону, для місцевих і чужих журналістів, щоби їх ближче познайомити з українською справою та з тою кривдою, яка діється нині українському народови.

Ось проти яких людей воюють п. Коростовець і „Наш Стяг". Це є факти, які свідомий і патріотичний український загал мусить узяти під увагу і на них належно зареаґувати.

Евген Ляхович.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

23

— Насте! Василю! Ганно!... Води! Води мені! — гукає батько, а води немає. Всі метнулися до водянки, начерпнули якогось хузу і полили Володька. Після цього батько схопив малого на руки і обліплюючись кровю, що змішувалась з курявою, ніби навіжений побіг з ним до хати.

За ним, спотикаючись, біжить мати. З неї спадає курява, бо пополудні ввесь час подавала батькові снопи в барабан. Її сухе обличчя брудне та дике. Чорні, довгі потоки сліз ріжуть кострубато-вилицяті щоки.

— Сину, сину! Ох, дитинонько ти моя! Ох, ти болюче!...

Не скавули, давай миттю води, чистих шмат, — гукнув батько. А тим часом він не знав де і як положити малого. Він крутився, мов навіжений, з ним по хаті, гойдав на руках, дмухав. Кров сочилась малому з ока. Сочилась, збігала на брудну батькову долоню. Матвій чув цю теплу кров дитини своєї і вона протікала його твердізні мозолі, як топлена мідь.

Мати метнулась, затупала на місці, ніби стояла на гарячому. Десяток рук дівочих кинулись, опритомнили стару, поклали на полу подушку, вкрили її білим рядном...

— Кровю!... Кровю обмажете. Дайте щось чорне... Он спідниця моя. — Гомоніла стара.

— Не слухайте дурної. Стеліть, дівки! — ревнув батько. — Ніколи!...

Володька положено на подушку. Дві плямі від змішаної з кровю куряви лишили батькові руки на рядні. Сам він мерщій у сіни вибіг, віника коло мисника вхопив і міцно оббивавсь... Хмару цілу збив, але за пітьмою не видно. А після сердито-похапцем мився, витеравсь, що аж рушник тріщав і схопивши велику черепяну мисалу, налив у неї окропу, що був на галушки готовий, розбавив квартою холодної води підійшов до хлопця.

Той вже лежить роздягнутий, а коло нього квокче мати.

— Геть, стара! — і почав примощуватись коло Володька.

Він дихав поволі і навіть не стогнав. Праве око, щока лиця залиті кровю. Не відомо, чи вціліло око. Ліве було заплющене.

— Стара! Чистих наміток!... Раз-два! Та там вата. Почаївська. Але мерщій!... — гостро наказує батько. — Стільця мені подайте!

Дівчина підставила стільця і батько почав ворушити Володька. Навколо оточили дівчата. Вони тремтіли, залякано зазирали, тошніли. Володько все чув, лише не дивився. Він знав, що коло нього сидить батько, що він змиває намоченою у воді наміткою з його обличчя кров і від цього було йому гарно, приємно. Він забув за око своє. Що там дурне око!... І він попробував навіть поворушитись, розплющив здорове...

— О-о-ох! — вирвалося з його уст довге, зовсім небажане зітхання. Малий поворушив окривавленого головою... Аж тепер він чув виразно біль. Щось сіпало і то не з правого боку, куди вдарено, а з лівого, на лівій скрані. У роті чув твердість, ніби туди понабивано якого клиння. Зуби якісь напружені, але поворушивши задубілим язиком, Володько відчув, що це враження мильне. Два з тих замітно ворушились. Язик почав поволі випихати криваву слину, а з нею викотилось назовні два молодих, гостреньких молошних Володькових зубочки.

Бачив це батько, бачила і мати, але ніхто не взяв тих зубів, щоб викинути на горище мишам. Не добровільно викотились синові зубенята і від цього, по запалих, вилицятих Настиних щоках потекли два їдкі потічки... А батько все мочив та мочив намітку. Змочив її геть, і стала вона подібна до зімнятого червоного прапора. Вода у мисці також зчервоніла. А Володько тільки губами мамляє...

— Болить, сину?

— Ні, тату... — і щоб доказати це, Володько витягає руку і мацає... Лап, лап... Мацнув своїми пучками якісь слизькі закарвашики коло ока і відорвав назад руку... А все таки:

— Ні, не болить, тату... Не болить — впевняє.

— То може б ти міг підвестись?

Володько це охоче зробить. Він уже підводиться. Поволі з натугою, в голові мов олова налито. Але вставав...

— О, о, о... Отак, отак... Сюди, над мису... Молодець... Так краще вимию.

Батько не заховував своєї якоїсь особливої радости, коли упевнився, що око Володька ціле.

Він ревнув невиразно, грубо, як звір, котрому пощастило піймати якусь особливу поживу. Грубезними своїми пальчищами вичавлював з намоченої намітки кров і все вимочував та вимочував залите нею око. Під тим оком двома підківками червоніли розшматовані до кости два шрами. Володько не міг так довго витримати. Він стиснув зуби... Вони німіли. Порою їх зовсім не чути було в роті, але його нудило і в голові щось болючо сверлує. ледви, ледви виговорив:

— Ой, тату. Я ляжу... і останнє слово виговорив уже лежачи...

— Тошненько мені, старий. Та дай йому відпочити — тошніла Настя.

— Давай но ти вату... Тошнієш. — Багато цим поможеш... — Вирвав з рук Насті вату, нову, чисту. Намітчаною стрічкою заложив ціле око і обережно, наскільки це дозволяли йому його ведмедячі лапи, тісненько по батьківськи обандажував голову малого.

— А тепер, стара, пар швидше молоко, та звари легко зодві яйці. Він мусить попоїсти. Цілий день налазилось... Можеш ти їсти? — звернувся до Володька.

Ні. Він не хоче їсти... Це він виявив похитом голови, яка дуже швидко наливалась біллю, тяжкою та розриваючою.

— Не зачіпайте мене — вдалось йому витиснути крізь уста. Вони засихали, запікались, вяли, не хотіли ворушитись.

Батько присів на краєчку і довго вдивлявся на Володькові малі бліді щічки... Обидві очі завязані. Чоло також, лише щічки, кінець носика та спраглі уста підкреслювали буття батькового сина... Що він тепер думав — годі б було вгадати...

А геть вечором, коли усі впорались з худобою і посходилися до хати вечеряти, стало сумно і ніяково. Всі підходили до Володька, вдивлялись в його ротик, хитали головами... Їжа навіть не брала... А дядьків Василь, який вихором влетів до хати останній, підбіг до малого, присів коло батька, нахилився.

— Як все добре, казав він, скінчилося... Але що нашого Володика так скалічено, то все нідочого... Біднюсінький мій цвяшечок — і Василь обережно, легенько, ледви доторкаючись пучками пальців повязаної голови, гладив малого, гладив довго, пестливо... Володькові знову, як тоді, після „прочуханки" зробилось шкода самого себе... Від цього в грудях щось болюче купчилось і тисло...

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

БЕЗІНТЕРЕСОВНИЙ?

З приводу кампанії католиків і жидів за відкликання участи американських атлетів у міжнародних олімпійських ігрищах у Берліні в 1936-тім році, що відбилися вже навіть у конгресі, газети підчеркують, що в цій кампанії взяв участь сенатор Гері.

Мовляв, нам не дивно, що за такий бойкот олімпійських ігрищ у Німеччині заявляються католики й жиди, але тут за бойкот заявляється міжнародний спортовець та ще й до того єпископал, которого церква не заінтересована безпосередньо в переслідуваннях націстами католиків і жидів.

Правда, що єпископальна церква не зацікавлена в переслідуванню вір націстичним урядом, але хто знає, чи сенатор не зацікавлений у голосах тих католиків і жидів, що живуть у його виборчій окрузі і цікавляться становищем Німеччини до католиків і жидів.

СТАРИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАТРІОТИЧНИЙ РІД.

Підчеркують теж газети, що сенатор Гері походить зі старого патріотичного американського роду, що вславився в особі Елбриджа Герія в війні американських кольоній за незалежність від Англії.

Коли вже пригадується славу Герія, то треба теж пригадати й те, що його імення дало основу до створення цікавого політичного слова. Кажуть, що цей Гері, ставши політичним начальником стейту Месечусетс, повикроював виборчі округи в цей спосіб, щоб дати своїй партії можливо найбільшу силу. Повиходили з того округи з фантастичними витягами. Одна округа, наприклад, виглядає як ящірка породи салямандри.

Один політик так і питається: „Що це? Салямандра?" „Ні, це не „селемендер", каже той по англійськи, „це ґерімендер".

Від того часу й увійшло це слово в політичний словар Америки на означення такого нібито хитрунського викроювання виборчих округ.

„ҐЕРІМАНДРА" ЖИЛА Й У ГАЛИЧИНІ.

Знали ми це саме явище в Галичині під австрійсько-польським пануванням. Коло Польське все витинало виборчі округи в Галичині так, щоби дати Полякам політичну перевагу, яка їм по числу не належалась.

Називалося це в галицькій політичній мові виборчою геометрією.

Виборча геометрія Польського Кола й „ґеріменедер" потомка великого борця за незалежність американських кольоній ілюструють нам велику правду, як це часто великі визвольники, що голосять засади свободи, добувши свободу, вживають неконче моральних засобів щоб вдержати при собі владу, без огляду на інтерес тих, котрих вони визволили.

І МАНЄРИ ЗМІНЯЮТЬСЯ.

Коли німецький консул у Бостоні запротестував перед стейтовим урядом проти ухвалення в стейтовій леґіслятурі Месечусетсу резолюції з осудом переслідування католиків і жидів німецьким урядом, а стейтовий губернатор відповів на це, що він не бачить, щоб вже право забороняло стейтовій леґіслятурі висказати свою опінію про ці переслідування, та ще подав оба листи до відома пресі, німецький консул тоді в публичній заяві осудив поступок губернатора, бо, мовляв, віддання пресі кореспонденції це грубе нарушення манєр.

Тяжко сказати, чи консуль справді має основу виявляти своє глибоке обурення на „брак манєр" стейтового губернатора. Адже ці манєри так зміняються, та ще в політиці. Недавно німецький уряд протестував проти переслідування Німців у Польщі та кпив собі з польської відповіди, що, мовляв, це внутрішня справа Польщі, в яку ніхто не має права втручатись, а нині німецький уряд устами консуля каже, що переслідування католиків і жидів у Німеччині це приватна справа Німеччини, в яку ніхто із зовні не має права мішатися.

ЩЕ ОДНО МАСЛО НА ГОЛОВІ.

Як в Америці почали множитися протести проти переслідування католиків і жидів у Німеччині, та ще коли цю справу видвигнено в конґресі, в націстичних ґазетах у Німеччині появилися статті проти Злучених Держав, а в тих статтях недвозначними словами кажеться „Вуйкови Семови", щоб дивився за тим, що йому під носом, а не за тим, що другому під лісом.

„Анґріф", наприклад, пригадує Американцям, щоб вони не чистили Німеччини з релігійних переслідувань, а передше вичистили Америку з лінчів та ґенґстерських нападів на страйкарів. Мовляв, виступати проти релігійних переслідувань у Німеччині, а толерувати лінчі й ґенґстерські напади на страйкарів в Америці, таке робити може хіба фарисей, що, словами евангелія, бачить скалку в чужім оці, а не бачить поліна в своїм.

Не можна не признати деякої слушности націстичній ґазеті. Справді, як хто протестує проти насильств та переслідувань, той повинен протестувати проти всіх, а передовсім проти тих, що діються недалеко від нього та що проти них він має якусь владу щось зробити. Та тільки це відноситься також і до націстів.

Цікаво, що вийде з цеї боротьби. Чи вийде з того таке, що Німці перестануть свої релігійні й політичні утиски, а Американці покладуть кінець лінчам та ґенґстерським війнам проти страйкарів, чи може Американці будуть далі мовчати про німецькі переслідування, щоб Німці мовчали про американські?

„ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ" МУСОЛІНІЯ

Ні Цезарові леґії, ні величезні війська Карла Великого, ні орди Атилі, ні велитенські армії Наполеона не були державні в такій строгій дисципліні, як Мусоліні держить у строгій дисципліні та виховує свою фашистівську мілїцію. „Декальоґ" фашистівської мілїції подає такі прикази:

1. Треба тобі знати, що фашист, а передовсім мілїціонер не сміє ніколи вірити у вічний мир.
2. Проведені в полоні дні все є заслужені.
3. Ти служиш рідному краєві навіть тоді, коли пильнуєш лише трохи ґазоліни.
4. Твій товариш мусить бути для тебе братом, бо він з тобою живе й однаково думає.
5. Кріс, муніція та лаштунок, які маєш, не віддані тобі на це, щоб ти їх зіпсував або згубив, лише щоб їх держав готовими до війни.
6. Не кажи ніколи, що це заплатить влада, бо то ти є той, що платить, а влада є ця, якої ти сам собі бажав і за яку носиш однострій.
7. Дисципліна це сонце війська; без неї нема вояків, лише заколот і невдачі.
8. Мусоліні все має рацію.
9. Коли фашистівський доброволець не є слухняний, не будуть з ним добре поводитися.
10. Одно мусить тобі бути цінніше від усього іншого: життя Дуче (Мусолінія).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОШИРІМ НАЦІОНАЛЬНУ СВІДОМІСТЬ НАШОЇ МОЛОДІ.

Хто не хоче закривати очей, цей добачить дійсність, себто денаціоналізацію нашої молоді в Америці. Побачить, що чимраз більше наша молодь стає не нашою. До цього є багато причин, якими ми моглиб запобігти орґанізованою силою. Головним фактором асиміловання нашої молоді є в першій мірі брак орґанізованих народних шкіл. Найгірше лихо там, де тих шкіл ніколи не було. Тут хочу звернути на цю справу увагу батьків і вчителям тих громад, де існують наші вечірні школи, бо там є краща можливість здобути посилення національної свідомости нашої молоді.

Рідким явищем у нас бувають діти, деб діти могли поза вивченням азбуки поглибити своє знання історією, географією України, себто тими необхідними предметами, без яких дитина, лишивши 4. клясу рідної школи, не матиме поняття про „олд контри", а з часами забуває вивчену азбуку бо дідусьо чи бабуся в „олд контри" померли тай нема вже до кого писати родичам листів. В багатьох випадках це дійсна правда. Щоби тому запобігти, треба втягати молодь до драматичних гуртків і хорів, щоб тим чином дитина постійно брала участь в українському житті. Та найкраще осягнути це читанням української дитячої літератури, яка доповнює в молоді те знання, якого вона не винесла з добре веденої школи. В американських школах діти користають у шкільному віці зі шкільних дитячих бібліотек. А в нас діти приходять на науку до української школи з оберемком книжок з „лайбрери". В нашій школі дитина вчиться короткий час (2 години), то й не багато всього пізнає. Тому саме є бажаним основувати при істнуючих школах шкільну українську бібліотеку та заохочувати дітей читати родичам рідні оповідання в рідній мові. Зчасом заінтересування дитини буде таким, що в вільних хвилях дитина хапатиме сама за рідну книжку. Така лектура відверне її від ріжних дешевеньких романів чи оповідань з ґенґстерського ремесла. А це вже буде великою користю для дитини. Нам треба в кожній місцевости застановитися над цим та ратувати нашу молодь. Шкільній дітворі годі давати тяжку книжку до читання, а треба шукати за легкою дитячою, яка в нас є, й на яку кожен батько може легко „стягнутись".

У Львові виходить уже 16 рік дитячий журнал, який зветься „Світ Дитини". Це місячник. Передплата є така мала, що ледви покриває кошти друку, бо всього річно $1. Цей журналик обіймає 32 сторінки. В ньому містяться дуже гарні оповідання історичні, казки, байки і т. д. Кожна сторінка прикрашена гарними образками. Є й вірші, які складають діти, є пісні, загадки. Це такий цікавий журналик, що кожна наша дитина його полюбить, треба тільки дитину заохотити до читання, доки вона сама ним не зацікавиться. Крім того видає те саме видавництво серію „тяжчої" літератури з історії, географії й оповідань народних, яка окремо від „Світа Дитини" коштує $1.50 ц. річно (12 книжечок, кожна обіймає 80—100 стор.)

Щоб доказати громадянству, що ця справа стоїть в Америці катастрофально, вистарчить пригадати увагу пані Анастасії Кочан з Джолієт, Ілл., поміщеної в „Свободі" м. р., де сказано, що на цілу Америку передплачували до минулого року той журнал аж... 23 дітей. Колиб нас в Америці було тільки 100,0000, то скільки припадає того журнала на нашу кількасоттисячну молодь?

Застановіться над цим, родичі й учителі, і постарайтеся передплатити „Світ Дитини" для своїх дітей, коли хочете, щоб вони не цурались українського слова.

Для інтересованих подаю адресу:

Swit Dytyny,
Lwow — Zimorowicza 3.

Митро Пасічник,
Филаделфія, Па.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПОВІДОМЛЯЮ ВСІХ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ТОВ. ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ВІДДІЛ 252 У. Н. СОЮЗА, що

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ

відбудуться

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО СЕРПНЯ (AUG.) 1935 РОКУ
в годині 7:30 ввечір
в УКРАЇНСЬКІЙ САЛІ ПІД Ч. 1944 W. ERIE ST.

Тому, що на цих зборах буде вирішена дуже важна справа, прошу всіх урядників і членів відділу 252 обовязково прибути на ті збори. 190

Тарас Шпікула, головний радний У.Н.С.

ЕТІОПСЬКЕ ВІЙСЬКО

Аж до часів етіопського цісаря Теодора, що володів коло половини минулого століття, етіопська армія складалася з орд диких вояків, які йшли в бій на стародавній арабський звичай, озброєні списами, мечами та старими мушкетами. Так відбивали та перемагали Етіопці своїх неприятелів століттями — поки 1869. р. біля Магдалі (місто в середині північної Етіопії) не стрінулися з англійським військом, узброєним у новітні кріси. Їх кулі спричинили серед Етіопців такі великі втрати, що етіопський цісар Теодор після такої тяжкої невдачі свого війська покінчив самогубством. Після цісаря Івана, який у 1889. році згинув біля Метеми в бою проти дервішів, став цісарем Етіопії Менелік. Він разом із своїм дорадником і полководцем Рас Маконом узявся переформувати етіопську армію, озброювати її на новітній спосіб.

Бій біля Адун у 1895. році, в якому етіопські війська побідили Італійців так, що на цілих 40 літ утратили охоту йти на Етіопію, був висідом тих реформ етіопської армії, як теж воєнного таланту й окружуючих маневрів тодішніх етіопських полководців. Та і в цьому бою етіопські вояки були озброєні на старий арабський спосіб із командантом рухомої передньої сторожі попереду, з головним ґенералом по середині та на лівому й правому крилі з нижчими командантами, а цісар по звичаю своїх попередників перебував у рядах свого війська під шовковим червоним парасолем.

Теперішній цісар Етіопії Гайлі Селясі (давніше звався Рас Тафарі), що показався добрим політиком, бо постарався, що Етіопію приняли в члени Ліґи Націй, дальше провів реформу війська, яку почав був цісар Менелік.

Вістки й оцінки сили етіопського війська дуже ріжняться між собою. Одні кажуть, що правильного війська етіопський цісар має 40,000, а на війну можна ще покликати пів міліона вояків, та їх військова вартість мала, бо вони недостаточно озброєні, невишколені як слід для новітньої війни й булиб добрі щонайбільше до підїздових боїв. Новітньої артилерії є всього кілька батерій, старих гармат і гавбиць около триста та літаків і тенків стільки, що їх можна би порахувати на пальцях. Скорострілів згідно з тими вістками має етіопська армія всього триста, а автоматичних крісів 600.

Згідно з іншими вістками теперішня етіопська армія багато сильніша. Може відразу вислати до бою коло 300,000 вояків, озброєних на новітній спосіб, добре вишколених, які у великих горах і на рідному терені є значною силою. Ці війська є тепер у правильних цісарських полках, а друга частина є готова до диспозиції провінціональних володарів, одначе на випадок війни творять одну армію. За останніх шість літ велику увагу звертали на новітній виряд і вишколення цього війська, так, що є багато автоматичної зброї (скорострілів і гармат і навіть проти літаків і тенків). Всю збройну силу Етіопії на випадок війни згідно з цими вістками можна оцінювати на 800,000 вояків. Технічний виряд виносить 1,500 найновіших гармат із відповідною скількістю муніції, 30 гармат проти тенків найновішої конструкції, багато батерій з гарматами старої конструкції, більше як 30,000 новітніх крісів, понад 100,000 новітніх ловецьких рушниць та багато муніції, а кількасот тисяч крісів старої системи й багато муніції. Крім того має Етіопія чимало літаків з англійських, французьких і італійських фабрик. Є теж автомобільні кольони.

Етіопський цісар уже кілька літ тому спровадив европейських військових дорадників і інструкторів. І так в останніх роках була в Етіопії бельґійська військова комісія під проводом майора Полетома і 15 старших інструкторів. Їх завданням було вишколити спеціяльні відділи для орудування автоматичною зброєю. Ці бельґійські офіцири працювали не лише в цісарській ґвардії в Адіс Абабі, але і в поодиноких провінціях. Для вивчення й вишколення старшин етіопський цісар спровадив шведських старшин під проводом ґенерала Вірджіна. В Етіопії відбуваються маневри, на яких практично випробовують стратеґічні й командантські здібности вищих старшин.

Відвагу й витревалість етіопського вояка цінять дуже високо. В бою вони безпощадні. Погорджують життям. Велику фізичну силу етіопських вояків доказує це, що в підсонні, яке дуже скоро виснажує та ломить чужинців, роблять за один день і 60 миль і є в силі бігти без упину кілька миль. Далі треба згадати, що етіопська армія, не виключаючи і цісарської ґвардії, ходить боса. Цісарська ґвардія, що нараховує 6 до 8 тисяч вояків, має зеленкуваті однострої, а інші вояки мають понайбільше лише короткі білі штани.

ДО ІСТОРІЇ ЖЕРТВ МОСКОВСЬКОГО НАСИЛЛЯ

У другі роковини смерти Миколи Стронського.

Читачі пригадують собі ту трагічну подію, що скоїлась у Львові дня 3. серпня 1933 року. Тоді то Галичан були поражені вісткою про самогубство Миколи Стронського, 52-літнього урядовця совєтського консуляту у Львові.

Трагічна смерть Стронського — була протестом проти вигублювання українського елементу та протиукраїнської акції московського центру, яку пляново й систематично переводять на Великій Україні. Смерть Стронського у Львові була дальшою ланкою у цілій низці протестів, що їх започаткували М. Хвильовий і М. Скрипник на Великій Україні, накладаючи на себе руку.

Микола Стронський — син селянина Дрогобицької Землі. Вже в ранній молодости, як студент, цікавився він суспільним рухом. Захоплений творами Івана Франка, Стронський віддався цілковито на услуги робітничого руху, зокрема українського робітництва, що його давить чужий капітал.

Покінчивши студії, Стронський довгі роки працював на дрогобицько-бориславському терені, де визиск українського робітництва та селянства напливовими елементами був страшний. Його товаришами праці були: Семен Вітик, бувший посол до віденського парляменту та визначний соціялістичний діяч (тепер московські большевики держать його десь на засланні), Гриць Паламар (живе у Відні), Володимир Левинський, соціялістичний письменник і журналіст, Р. Скибінський, І. Кобилецький та інші. Був він теж членом управи Української Соціял-Демократичної Партії.

З початком світової війни Стронський вступив до Українських Січових Стрільців і в їх рядах боровся за визволення України зпід московської царської неволі. Брав він також чинну участь у польсько-українській війні, як сотник Української Армії.

Політичні невдачі зневохотили і прибили Стронського, як зрештою і багатьох інших його товаришів. Він почав прихилюватись до комунізму, а вкінці явно й отверто перейшов до того табору, вважаючи, що там може знайти ратунок для українського народу, що Україна буде справді вільна й незалежна та що працююча кляса буде вповні користати з овочів своєї праці. Та якжеж завівся він, реаліст з кости і крови!

Стронський швидко пізнав свій фальшивий крок. Бо ліпше пізнав він наскрізь людей, що, проповідуючи теорію комунізму, у життєвій практиці показалися звичайними обманщиками ідеї та пасителями наук Маркса і Леніна. І почалася у Стронського важка внутрішня боротьба...

Політика вигублювання українців та протиукраїнський курс, проголошений московським центром, страшні вістки з Великої України, гниль провідників і керманичів московського большевизму, вкінці трагічна смерть Хвильового та Скрипника — все те вплинуло на чутливу, ідейну людину, що все своє життя шукала правди і думала, що знайде її... у большевиків!

Не маючи змоги вертатись назад і не маючи сил до дальшої боротьби, Стронський знайшов для себе вихід — у револьверовій кулі.

Передсмертний лист Стронського.

Микола Стронський на кілька днів перед своєю смертю полишив листи до своєї верховної влади, до центральної управи комуністичної партії та до рідні. Щойно тепер, у другі роковини смерти, вдалось нам видобути один з тих листів на світло дня. Оголошуємо його, щоб вказати на причину смерти ідейної людини, що не могла стерпіти насилля над своїм народом і, протестуючи проти цього насилля, жертвувала своє життя. Ось це письмо, яке наводимо тут у вірному відписі з ориґіналу, а яке переховується у певних руках як документ лихоліття, що його переживає ввесь український нарід.

Товариші.

Маю певну підставу твердити, що я є посуджуваний. Не знаю тільки, чи лиш у національній опозиції, чи в зраді взагалі. Це друге також можливе. Таке моє враження. Тому зі страшним **болем**, але спокійно заявляю, що **партійна** совість у мене **чиста**.

Щодо національної опозиції, то я не укривався з нею. Я не міг і не вільно було мені перед товаришами **укривати**, що я не розумію того, як могла ленінська партія дозволити на теперішній русотяпський курс на Радянській Україні, який є запереченням національно-визвольної політики.

Факти: 1. Нарком освіти Затонський на похороні покійного Скрипника у надгробній промові („Комуніст" 9. VII. 1933) між іншим сказав таке: „Нам звичайно потрібна не „національна свідомість", а свідомість клясова, а саме це вимагає зросту культури соціялістичної не змістом національної, а формою".

Ясно, що кожному партійцеви мусить бути відомо, що в соціяльній революції першу й найголовнішу ролю відграє соціяльна справа. Але мене вчили, що соціяльна революція вирішує і то повнотою вирішує друге питання — національне.

І як без клясової свідомости нема соціяльної революції, так без національної свідомости нема національного вирішення.

Тому питаю, як розуміти те, що говорив нарком освіти? Чи це якийсь націоналнігілізм, чи звичайне собі русотяпство?

ІІ. Заступник наркома освіти А. Хвиля пише („Комсомолець України" 15. VII. 1933) між іншим таке:

„В питанні правопису товариш Скрипник, ...стояв на позиціях **відрубности** української мови від російської...

Сказано ясно і недвозначно. І ясно з того виходить, що зайшла **засаднича зміна** політики в українському національному питанні. Ведеться боротьба за насталення освітнього апарату на **русифікацію.**

Чи тут можна мовчати?

Приходжу до переконання, що великодержавний ухил, російський шовінізм і русотяпство є в партії такі сильні, що треба мати на боротьбу з ними дуже сильні нерви.

А в мене їх нема.

— Прощайте
Микола Стронський.
Липень 1933.

Повищий документ це ще один акт обвинувачення — дим разом позамогильний — московського большевицького центру, що явно й отверто веде політику винищування українського народу на його власній землі. — („Діло")

Товариш Стронського.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

ATHLETIC SUMMARIES OF YOUTH DAY IN PHILADELPHIA

SUMMARIES OF TRACK EVENTS FOR SENIOR BOYS

100 yd Dash—Won by URBAN, Elizabeth; second LIPKA, Frankford; third MILLER, Ukrainian A. .; Time 11 seconds flat.
880 yd. Run—Won by SEGIN, Ukrainian-American Youth Club; second WRUBEL, Frankford; third KUSTEL, Frankford. Time 2 min. 23 secs.
440 yd. Run—Won by NACHONEY, Frankford; second KOBRAN, Elizabeth; third SITARSKY, Frankford. Time 61.8 secs.
Mile Run—Won by KOWALCHUK, Y. U. N.; second NACHONEY, Frankford; third KINACZUK, Elizabeth. Time 5 min. flat.
220 yd. Dash—Won by URBAN, Elizabeth; second LIPKA, Frankford; third WRUBEL, Frankford. Time 26 secs. flat.
¾ Mile Steeplechase—Won by KOWALCHUK, Y.U.N.; second KINACZUK, Elizabeth; third BUCHKO, Ukrainian A.C. Time 3 min. 58 secs.
880 yd. Relay—Won by Elizabeth (Urban, Adik, Kobran, Zack); second Ukrainian A.C.; third Frankford. Time 1 min 49.2 secs.

FIELD EVENTS FOR SENIOR BOYS

Running Broad Jump—Won by JARGOWSKY, Millville; second UHORCHAK, Jersey City; third BUKATA, Ukrainian A.C. Distance 18 Feet 8 inches.
16 lb. Shot Put—Won by ADAMOW, Frankford; second RODOWSKY, Millville; third KUBRAK, Millville. Distance 30 feet 10 inches.
Running High Jump—Won by ROMANICK, Millville; second ADAMOW, Frankford; third ZAHARCHUK, Ukrainian A. C. Height 4 feet 10 inches.
Bar Chinning—Won by SAWCHUK, Trenton; second SEGIN, Ukrainian American Youth Club; third SITARSKY, Frankford. 19 times.
TEAM SCORES: St. Josaphat's C. C. of Frankford 30; Social Club of Elizabeth 22; Social Club of Millville 14; Y.U.N. 10; Ukrainian-American Youth Club 8; Ukrainian A.C. of 23rd & Brown 7; Social Club of Trenton 5.

TRACK & FIELD EVENTS FOR JUNIOR BOYS

75 yd. Dash—Won by KRAWCZUK, Frankford; second HENDOWITZ, Ukrainian A.C.; third HRYCYSZYN, Frankford. Time 9.2 seconds.
880 yd. Relay—Won by Frankford (Krawczuk, Michaleska, Hrycyszyn, Halasa); second Frankford "B"; third Plasts. Time 2 mins. 50 secs.
Running Broad Jump—Won by HALASA, Frankford; second KRAWCZUK, Frankford; third ORLAK, Frankford. Distance 14 feet 1 inch.
Standing Broad Jump—Won by MICHALESKA, Frankford; second ADAMOW, Frankford; third FEDORIW, Frankford. Distance 8 feet 11¾ inches.
Running High Jump—Won by ADAMOW, Frankford; second HALASA, Frankford; third HRYCYSZYN, Frankford. Height 4 feet 1 inch.
Bar Chinning—Won by SIKORA, Plasts; second MICHALESKA, Frankford; third MICHALUK, Frankford. 15 times.
TEAM SCORE: St. Josaphat's Juniors of Phila. 45; Plasts of Phila. 6; Athletic Club of 23rd & Brown 3.

SENIOR GIRLS EVENTS

75 yd. Dash—Won by Miss LEBO, Elizabeth; second Miss DONELIK, Elizabeth; third Miss ELKO, Elizabeth; fourth Miss COOBICK, Millville. Time 10.2 secs.
440 yd. Relay—Won by Elizabeth (Kinaczuk, Lebo, Donelik, Elko); second Millville; no third. Time 63 seconds flat.
Running High Jump—Won by Miss LEBO, Elizabeth; second Miss DONELIK, Elizabeth; third Miss HLADIO, Nicetown. Height 4 feet 6 inches.
Basketball Throw—Won by Miss ELKO, Elizabeth; second Miss DONELIK, Elizabeth; third Miss KINACZUK, Elizabeth. Distance 71 feet 6 inches.
TEAM SCORES: Social Club of Elizabeth 31; Social Club of Millville 3; Girls' Association of Nicetown 1.

BOYS SWIMMING EVENTS

Free Style Relay 160 yds.—Won by Trenton (Mansak, Leschuk, Skoropad, Palazey); second Ukrainian A. C.; third Elizabeth. Time 1 min 46.8 secs.
40 yd. Backstroke—Won by BUKATA, Ukrainian A. C.; second URBAN, Elizabeth; third RICH, Trenton. Time 27.4 seconds.
40 yd. Breast stroke—Won by BUCHKO, Ukrainian A. C.; second PALAZY, Trenton; third SKOROPAD, Trenton. Time 28.6 seconds.
Diving — Won by BUKATA, Ukrainian A. C.; no second & third.
40 yd. Free Style—Won by DONALD HUMAN, Bayonne; second SPEWAK, Ukrainian A. C.; third RICH, Trenton. Time 25 seconds.
Special Event—Girls Free Style 40 yds.—Won by Miss GULGUN, Trenton; second Miss KINACZUK, Elizabeth; third no place Time 21 secs.
TEAM SCORES: Athletic Club of 23rd & Brown 21; Social Club of Trenton 11, Social Club of Elizabeth 4.

A LIST OF THE MAJOR AWARDS AND THEIR RECIPIENTS

Ukrainian Nat'l Association's Sports & Sportsmanship Trophy—Won by the Ukrainian A. C. of 23rd & Brown, Phila, Pa.

Ukrainian Workingmen's Association Track Trophy—Won by the St. Josaphat's A. C. of Frankford.

Plaque for Best Program of Ukrainian Ballet Dancing—Won by the Avramenko School of Dancing at Phila.

Nicetown Volley Ball Trophy—Won by the Ukrainian Girl's Ass'n. of Nicetown.

Nasevich Baseball Trophy—Philadelphia Metropolitan Championship—Won by the Ukrainian A. C. of 23rd & Brown, Phila., Pa.

Gold, silver and bronze medals were awarded to the first three in all the track and field events. There were first place prizes in swimming.

---o---

HOW THE VARIOUS TEAMS STOOD IN THE COMPETITION FOR THE U. N. A. SPORTS & SPORTSMANSHIP TROPHY

First: Ukrainian A. C. ..... 11 points
Second: St. Josephat's A.C. .10 points
Third: Social Club of Elizabeth .... 9 points
Fourth: Social club of Millville .... 7 points
Fifth: Girl's Ass'n. of Nicetown .... 6 points
Sixth: Tie between: Plasts of Phila. and Dramatic Club of Trenton, each with .... 3 points

YOUNG UKRAINE OF BROOKLYN DEFEAT MOHAWK A. C. 6-3

Before 2,000 spectators at the McCarron Oval, the Young Ukraine of Brooklyn defeated the highly rated Mohawk A. C.; the final score being 6-3. Besides pitching a great game, Steve Bilasz aided his team mates with three hits out of a possible four. Walter Storozyk, playing shortstop, hit the only home run of the game. The Ukrainians accumulated 14 hits to the losers 7.

Continuing their annual policy, the team is now booking traveling games with Ukrainian teams in the states of New York, New Jersey, Pennsylvania and Massachusettes for there are still a few openings. I would like to hear from Springfield, Mass. and Philadelphia, Pa.

There are still berths open for any Ukrainian ballplayer, preferably a pitcher. Players for other positions are welcome to make the grade.

HENRY KANUIKA, Mgr.,
146 Wythe Avenue,
Brooklyn, N. Y.

Рахунки.

Вчитель: Слухай, Іцку! Одно яйце коштує 8 грошів. Скільки заплатить твій тато за копу яєць?

Іцко: Два злоті!

Вчитель: Алеж, Іцку, помножи 8 разів 60! Ти зовсім не знаєш рахунків.

Іко: Ні, то ви, пані професор, не знаєте мого тата!...

LIST OF AMERICAN-UKRAINIAN GRADUATES FOR THE YEAR OF 1935

HIGH SCHOOL GRADUATES

27. KOSTYK, JOHN
Ambridge Senior High, industrial
28. KOWALCHECK, ANNA
West Newton High, general
29. KRITSKY, ANDREW N.
Monessen High, commercial
30. KRYKA, MICHAEL
Chester High, general. To enter Business College
31. LABOYKO, BENJAMIN STEPHEN
Monessen High, academic
32. LAZAR, HARRY
Ambridge Senior High, commercial
33. LEACH, STELLA S.
Ambridge Senior High, commercial
34. LECHO, ANNA
Allentown High, general. To enter Teacher's College
35. LEPINSKY, MARY JANE
Ambridge Senior High, academic
36. LESCHINE, MICHAEL
Ambridge Senior High, academic, National Honor Society
37. LICOWSKI, ANN GANZ
Ambridge Senior High, commercial
38. LUCHAN, KATHERINE L.
Ambridge Senior High, commercial
39. LUCHAN, MARY ANN
Ambridge Senior High, commercial
40 LUCYK, JOHN
Ambridge Senior High, commercial
41. MARKVAN, HELEN ELAINE
Ambridge Senior High, commercial
42. MAZUR, JOSEPH
Ambridge Senior High, industrial, National Honor Society
43. MELKO, WALTER JOHN
Chester High, commercial
44. MISHAYLYTZK, MILTON ISADORE
Chester High, general
45. MILLER, JESSIE
Chester High, commercial
46. PATRICIAN, STANLEY
Ambridge Senior High, academic. To enter Art School
47. PAWULACK, JOSEPH
Chester High, industrial
48. RAWLYK, MARY ANNA
Chester High, commercial
49. REPKA, EDWARD
Donora Senior High, general
50. REPKA, MICHAEL
Donora Senior High, college preparatory
51. SAHOR, VIRGINIA LEE
Ambridge Senior High, general
52. SARABUN, MADELYN P.
Bridgeport High, commercial, member of Beta Eta Sigma, National Thespian Society, Major award in athletics
53. SENKO, MARY
Donora Senior High, commercial
54. SHYMONIAK, STEPHEN
Ambridge Senior High, industrial, National Honor Society
55. SOVECKA, CATHERINE
Allentown High, general. To enter Nurses' College
56. STECIW, CATHRYN
Chester High, commercial
57. STOLAR, CHARLES
Ambridge Senior High, industrial
58. SUMMERS, MARY
Ambridge Senior High, commercial
59. TABISZ, HELEN
Ambridge Senior High, commercial
60. THURSTLIC, MICHAEL ALEX.
Chester High, general
61. USTAN, HARRY
Ambridge Senior High, academic, National Honor Society, Rensselaer Institute Science Award
62. VLADUCHICK, WILLIAM
Ambridge Senior High, general. To take up theatrical art work
63. WINDUS, VICTOR
Allentown High, general. To enter College
64. YAWORSKY, JULIA ANNE
Chester High, commercial
65. YERGA, MARY
Ambridge Senior High, ocmmercial
11. DUDA, ANNA
Ambridge Senior High, commercial

WISCONSIN

1. BRENDZEJ, MARY ANN
Sheboygan Senior High, commercial

Жиди.

Питається малий Іцик:

—Тати, чому когут стоїть на одній нозі?

—Ну, бо якби підніс іще другу ногу, то впав би.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й.

Памятник для полеглих у війні.

Українська громада, зорганізована при укр. прав. церкві Чесного Хреста, дала знову новий доказ своєї живучости. Ото дня 28. липня відбулося торжественне посвячення памятника, присвяченого полеглим борцям за волю України і тим американським борцям, що полягли в світовій війні.

Виготовленням памятника занявся о. Д. Микитяк, а помогли йому браття Петрущаки, члени молодечого відділу ч. 88 У. Н. Союза, що має назву „Нова Зоря".

Ще в 1932 р. зібрали на цвинтарі громадянки Анна Сидор і Анна Гнатів $11.75, які призначено за згодою громадян на будову памятника полеглим борцям за вітчину. Вістка про посвячення памятника розійшлася блискавкою по громаді й серед околичних Українців. Молодь згаданого товариства, а то Марія й Олена Князик, Іванна Мудрик, Василина й Іванна Запотоцька та Марія Голодинська з матірю, подбали про прикрашення памятника. Прикрашено теж цвітами престіл, при якім відправив Службу Божу парох о. Микитяк в асисті о. В. Кошеля. Той останній виголосив гарну проповідь на тему значіння цього свята, згадуючи наших славних борців.

На свято прибуло до двох соток людей. Були й чужинці. Памятник посвячено по богослуженню. Парох підніс тут заслуги тих одиниць, що дбають про добро громади. Посадник міста, містер Вендел Филипс, висказав своє велике здивування, що Українці здобулися на такий гарний памятник. Він підкреслив, що це свято є заразом ганьбою для інших національностей, що замешкують місто Порт Джервіс, а досі не подбали про такий памятник. І місто теж про це не подбало. Тому, казав мейор, тимбільша заслуга в тім ділі місцевих Українців, а зокрема їх пароха, що доконали цього діла.

Свідок.

Жаль.

— Куме!

— А що?

— Чого ви так посоловіли, якби вам екзекутор приснився?

— Е... та моя...

— Що, баба?

— Аво, новий горщок розбила.

— Ігі, то вам горшка так жаль?

— Та горшка ні, тільки говори...

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

SOLDIERS' MONUMENT AT UKRAINIAN CEMETERY.

The Soldiers' Memorial Monument dedicated on Sunday, July 28, in the Ukrainian Cemetery on the Slate Hill Road is sixteen feet in height and five and a half feet square at the base. A large cross tops the structure.

The pastor of the Greek Holy Cross Ukrainian Church, the Rev. D. Mykytiak, who dedicated this monument to all soldiers who gave their lives in the World War, erected the memorial by his own work, of concrete, and it is a very impressive monument.

(Port Jervis, Union Gazete, August 12, 1935).

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (96)

Коли постать, що назвала себе Творцем, відійшла, Тарзан почав розпитувати Ронду Тері. Вона переповіла йому всі дивні та страшні переживання як бранка дивних горилів, що говорили по англійськи та наслідували звичаї з 16 століття в Англії.

Тоді з черги Тарзан оповів їй, як він виратував Наомі та вбив її горилячого хапуна. Ронда була дуже здивована, бо вона ще вірила, що отой чоловік це боязкий Обровський. Вона накивала йому пальцем та засміялась: „Ти не злий хлопець, Стенлі, але не розповідай байок".

Тарзан засміявся й обернувся, щоб роздивитись по кімнаті. Він завважав, що стіни були з тесаного каміння. Дошки в стелі спочивали на здоровенних бальках. Далекий кінець кімнати був такий темний, що він не міг бачити там стелі, бо останній бальок кидав важку тінь у тамту сторону.

Тарзан покивав головою, бо не відкрив способу, якби звідси втекти. Він був заклопотаний не собою, але дівчиною. Несподівано він почув звук. Його хапун вертався назад. Тарзан догадувався, що незабаром вони вже будуть знати загадочну долю, яку приготовили для них дикуни.